

Europa'ko auzia len lez dago.-Barriketak laga ta erabagiak artu ta bete biar dira, diñoe frantzetar izparringiak

Aleman, Rusia, Ingalanda, Frantze eta Itali'ren ordezkariak batzar barri bat egingo dabe. Erabagi ziatzak artuko ei dabez oraingo onetan egingo dabezan jardunaldietan.

Portugal'eko gobernua gertu bakiaren alde ekiteko Ingalanda'k estutu dabenian.-Beste izparrak.

DANOK LANERA

Europa'ko guda nagusia, inglandar-
rak izan ziran gaur gaurizko guda-
ria biltzen, bai leizez eta bai itxasoz
guda mugatara.

Anelka gatz edoak eskini eban eu-
raen bizi maita eban aberi eskubidea
aldetutik.

Ondo ekien anek. Belgika, itumen
ta eskubide gusien gusien zapaldu
eban dolstar azartuak. Frantze, muen-
ratu ezker, afizku itzalean yafiko eba-
na maita eban aberi azkatasuna, baita
ludi osoan etorkizuna ve.

Bat-bat izan ziran ba aitaran
seme eskubidearen alde, eragozpen,
ogasan ta norberagantzen zapal-
duta.

Aufez irakurten ziran iragarpen
aberiokak urte artako urti ta baste-
teretan gudar egitea gizon ziran
gustai izkluak artara.

Emakumeak eura be aberi ikurakin
papaak, apainduta sahez ezatzen
ebazan aberi deyar gor egiten gaste
koladak.

Ezkerak eura eura ziran Prantze-
ko lufetan alkatuen garaita, baita
oso ondo ordaindu benetan. Ezta ez
duben erositako inglandaren ospe ta
azkatasuna.

Naita txakxaka izan lutez England
ugaritea, auzia benetan ludi osoan
jarrait daben ospe ta yauntasuna.

Ezdogo uste beste enderik ludi sor-
tutarik gaur baño beintat, bardindu
elkesik bere gorapea. Eta ospe ta
goralpen ori ludi zear yarikteko aibat
arero ta bekaliz artean, eza baitarik
ziur esan gifikie gorenok izan di-
ra bere semeak zindotzen, yakturi,
gaitasun ta batez abertzaletasunean.

Naita izklu ta tramankulu ugarien
yaubeak izan, oso gaxa dalako zindo
ta gal ezdiran erik zutik iragotea lu-
zaroan, eta gizona dalako tramankulu
gusien genetik bea-beafekoa, areikin
batean erik zutik iragoteko.

Tramankuluak ezdabe gogorik eta gi-
zon gogo dabe bea-beafekoa zerbat
egiteko.

Ez dira erik zalnduten tramankulu

FRANCE'KO IZPARRINGIAK

Europa'ko auzia len lez dago

Barriketak utzita, era- bagiak artu ta bete

Paris.—Europa'ko auzia ta Espana
ko gefeaz diardue izparringi eta politi-
koak. Egunko gauza orixe baño ez da.
"L'intransigeant"-ek Gobernu eriza-
llen asmoa ontzat artu eta bete egir
beaf dala, eskatuten dau.

France, Rusia ta Inglaterra'ko Go-
bernuen iritza da bide egokiena beka
ezafeko. Autuka diardugun artean,
italiaf eta aleman paxista astirik al-
pefik galdu bage, lanean dabilte beste
erian kaltean.

"Paris Soir", ek, europaf auzia lenean
dagola jakli dau. Maruekoetara joan
dizan ingeles ta prantzes batzofdeak
zer argitasun dakien ikusi beaf. Alde
aretan jazo diranak epaitu bearko di-
ra. Baña bariketan eragotea, ez da ba-
pere onuragazi izango beake lortuteko.

"L'Humanite" egunkaria bere, era-
bagi gendo ta zeatzaren alde jagi da.
Inglaterra'k eta France'k batera, zino-
ta eta sendoro jokatu beaf dabe, ta
lenbailen egin bere.

Espana'ko auzia beresakoa garbi-
tu beaf dabe Gobernu biok, Europa
osorantzat uferatzen dan afrika eze-
retuaz. Espaharen gudea, ezta, ba,
angoa bakatik. Gerate andren bat, ba-
firo be, sortuko ez eta dan deritxagu.

Auziofari ta juan-etofiak denpora
emoteko baño ez dira ta, oraingoan

Ixtasotako zoritxarrak

Ogetamabost ma- riñel ito

Tokio.—"Halkotu Maru" itxasontzi
andia ondua jota geratu da Otako lur
urtearen auzer-aure. Berak eroazan
marinetatik ogetamabost ito dira.

Batzarra barriro be

Erabagi zeatzak artuko ei dabez oraingoan

Estaduak larritu eziñik

Paris.—Ila onen 24'gn. batzartutea,
erabagia dau Bium jaunak, estaden
ordezkariak, europaf auzia amaitu-
teko.

Aleman, Portugal, Italia, Rusia,
Inglaterra eta France'ko ordezkariak
erduko dira, eta gizon altu eta jakitun
batzuk be bai. Estaden arteko auzi-
ari amaya emon beaf ei yako bilera
otan.

Estadu guztiek emon yake beaf dan
astia, asmoak aztertu ta auzafatu, eta
iritziak gertuteko. Bestean aurka
zioak eta norbera zegaitik ikasita
dago geyagoko luzapide bearik. Era-
bagia artzeko sasola da, onekero.

Estaduen artean lazkea sortuteko
arisku bizi somatzen da ta, asmo ba-
kafena jotea naitzekoa da, onda-
mendia jortu baño len.

EGUNON

BIZKAI'KO efi txiki euskaldun
baten ikusten ditugun tentel-
keriak artu nai ditugu gaurko
yardungaltzat.

Itzela da, ene irakurle euskaldun,
nak, ofako efi ofetan euskereari
buruz ikuten doguna. Efi oso
osoa euskalduna izan, eta bertoko
denda ta ostantzeko idazpuru guzi
guztiak erdera utsean egon beafa.

Baño ez gero edozein dendetan,
gaurko efi-agintariak euren men-
pean dituen dendetan bere bai. Oña
zer irakurten dogun egunean egu-
nean, Udal-gizonak euren ardura-
pean dauken denda baten: "No hay
cambios".

Basefari gizafoak ofek zef esan
nai daben urtezen expalidin bada-
be, ez dagila urte ta, auzera.
Noizko doguz ba, ene agintari
bedeinkatuak, noizko ditugu yari
txi ditugun eskubide eder-ederak?
Gaur Euzkadi'n erdere ta euske-
rea alkanen kide ditugu arazo guz-
ti-guztiak; ori olan izate ta indar
ta indarka azkenean lortu egin
dogu.

Alm tentelak eta buru bakoak
izango efi gara ba, lortut, ditu-
gun eskubideak aintzakotzat ez
artzeko?

Izan bere, gure efi lango beste
efirik munduan dagoenik ez dogu
ute. Zer dala ta ekin efi dautse-
gu gau ta egin ofenbeste urtean,
gure izkuntzea bea dan malara
goratu bea dogula ta, aleginetan?
Orain eskubide ori lortuta gero
dan-kan, erderaz egitekoan, astia
alper alpefik galdu dogula esan
geinke.

Eskubideak lortuten diranean,
nai ta nai ezkoa da eural eutsi-
tea, eta ori ez egitea beaf, len
esand dogun legez, tentelkeri uts
utsa.

Ta ba, noizbait konturatuten ga-
rean, agintari euskaldun-abertze-
leak.

ARAGAIN.

Laster makaldu dira

Portugal'eko gobernua gertu bakiaren alde lan egiteko

Lisboa.—Eftesteko izparringi batzuk esan
dabenaz bestera, emengo Gobernu gertu
diago bakiaren alde lan egiteko.

Erabagi au, diñoez, Ingalanda'ko Go-
bernua Lisboa'k estu artu dabelako da.

Atzo eguerdian eldu zan Elgeta'rik "Otxandiano" gudaloroa

Txalo ta gora artian Bilbao'ko kalietan
ziar ibilli ziran gudari errimiok

Atzo eguerdian iragarita egoan lez
Otxandiano gudaloroa (baialoya) Bi-
lba'ra etofan izan irurogetari egun El-
geta'ko guda onetan egin ondoren me-
rezi daben atsedan aldia artzen.

Bera ekanen trenu eldu orduko Atxu,
ri'ko enparantzea abertzaletz biterik
egoan eta bultza agertu orduko txalo
ta goraka ekin eutsen. Berari agur
egiten an egozan Ibaizabal gudaloro
gudari erimik ba. Geltokian egoan
abertzaletz erespataz (musikeak) euz-
ki, soñu begitokak jotean elazan bifa-
tzen gudalorde oniek gudari eraz ka-
lian eraldi eta San Antxon, Ribera,
Arenak eta Gran Via ziar ibiltzen asi

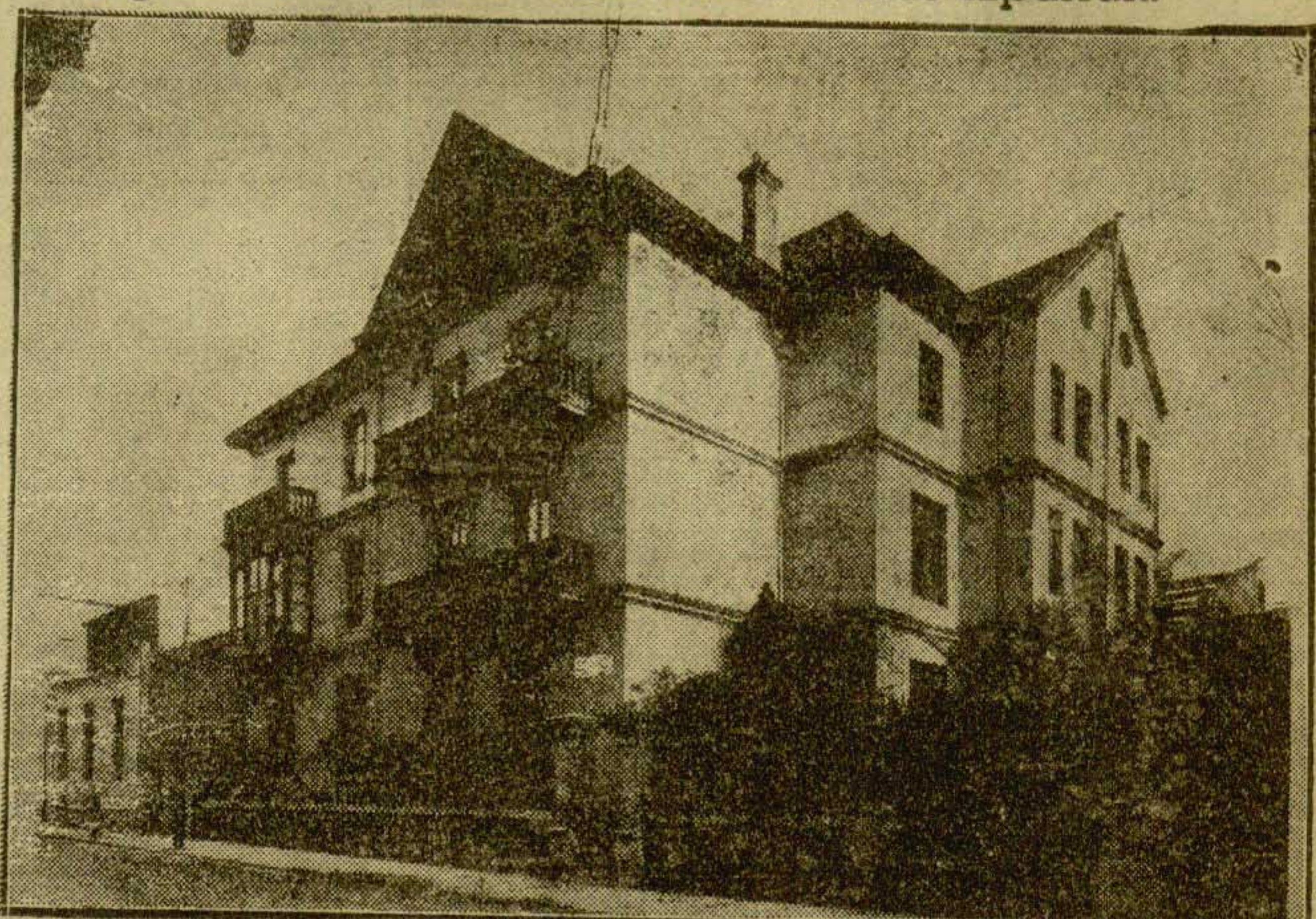
ziran, Igaro ziran kale gusietan yen
tiak txalo bixiak eskuzien eutsiozan
eta zorion agur ugar agertu.

Carlton auzira eldu ziran Agite
lendarik jauna, Efezola eta Basaldua
jaunak lagun ebazala leyora urten zan
eta gudariak agurtu ebazan.

Lendarik jauna gusiz txalotua izan
zan leyoran egin zan biftartian. Baña
gudariak be lendarik agurgariaren
aufetik iragorcan.

Ordubalak ondoren amaitu zan ibi-
lere.

Efiak egin dautsen agur beroan
EGUNA'kuak poz-pozik gurea saftzen
dogu.

Paxistengandik igesik etofirik Bilbao'n aurkitu ta gexotu diranentzat etxe e def au gertau dau Soroepide Zainguak.

MATRAKIA SORTUTEN

Goering, Alemani'ko ordezkariak Musso- lini'ri egin dautsozan ikustaldiak eskutu ugari dauke

Frantze'tar izparringiak jardunean diardue zetzaz jardun daben igarri naye.
Inok eztau zinestu gura paxista amorratu orreik bake billa dabizantik.
Europa'ko auzia oraindik illun ikusten da.-Estaduak larri-larri-iritxi-
miritxi geyago ibillera ori dala-ta.

ZER DARABIL GOERINGEK?

Paris.—Goering aleman lufuzagia
Efoma'ra joan dala ta, zer andiak sof-
tu dauz France osoan.

Estaden arteko goraberak dirala-ta,
Musso'lini'gaz izketaidi luzeak egin
dauz Ingeles'en asmoai zelango era-
ntzuna emon erabagiten jardun dabe.

Italia eta Alemanian'ren erantzuna
bat izango dala uste da.

ESPAÑA'KO AUZIA PAXISTEN
ESKUTAN

Paris.—Goering'en Efoma'ko ostere-
ak, autu eta bariketa ugari ipini ditu
politikoen artean, eta angio izketaidi-
tatik zef erabagi urtegun dan jakituko
lari dagoz estaduakordezkariek.

Espana'ko auzi ofetan, aleman eta
italiaf paxistak batera jokaituteko an-
tolapenak eginen ari dirala esaten da
be aitauk.

Atzo esaten genduanetz, Efoma, Ber-
lin eta Londres, alkar lotuta jafi nai
dabez paxistak, eta ortarakoxe alegi-
netan dabilte. France soil eta bakarik
uztea lotu gura leukie.

Frantzes izparringi gusitak arazo be-
hentzat etsi dabe, ta idazlan asko ar-
gitaldu daroe ofetzaz.

"Paris-Soir", ek France bakesala da-
la orain bere, diño, izketaidietan as-
teko prest dago, eta itumen eta egu-
neak egiteko gertu.

Goering'en ibilerak luze ta zabai
azaldutun ditu "Le Temps" egunero-
koak. Eden jaunak egin duan azken
izkaldiz deragoio, eta ontzat artzen
daua la dirudi. Espahaf erik, bere bu-
rjabe da ta gura dauan jaunera edo
goberna izan dayala bayeztuten dau,
norbera arazuetan auzokoak ez bai-dau
erabagi beaf.

Onetariko ditadura izan ala areteri-
ko, ori efiak, espahaf erik epaitu be-
gi, izakera ta gogokereari dagokionez.
Orixo baita bidezkoa.

France'oren jokabidea zein dau argi-
argio dago, diño "Le Depeche", k. Akl-
akulu ta atxaki artetan, astia emon eta
aldia luzatu, beste asmorik ez dau izan
bere oaf eta esanakaz, biftartean ari
dauan gusitak eginen jardunaz.

Baño sumau dira bere azpikeriak,
eta estaduak ba-dakie auziaren bafi.
Argi dago, beraz bakotxaren joka-
erea, eta ez jakifik ez dago inof.

INIL-AUTUKA

Roma.—Musso'lini'ekin beste izke-
taldi bat egin dau aleman ministru
Goering'ek.

Espana'ko arazi ta europaf auzia
izan dabez mintza gayak. Luzaro jar-
dun eben, baña ondorenaren bafirik
inok ez daki, inil-izketa autu izan da-
be-ta.

ALEMAN ETA ITALIA'K ARDU-
RA BARDISAK

Londres.—Italiaf eta aleman Gober-
nuak auzi ta ardune bardifik dabeza-
la oraingoan, diño "The Times" egu-
nariak.

Efoma'k Inglaterraz egin eban itun-
bena gorabera, darabiletan erabite-
kusk ez dira arigari.

Berlin eta Londres alizketaidietan ba-
fukoz lotu gurarik dabilela Musso'lini,
zabal da. Egi antzik, ez dau, ofaitino.

Paxisten laztan eta adigurkerio
Londres'ek ondo erantzun dautsonik
ez dabe uste aitauk. Biftartean, italiaf
paxistak inof baño zaleluago agertu
gura dabez euren buruak, Europa'n ba-
kea bafiro lotu dedin.

Efoma'ren jokabidea zein dau argi-
dala uste dabe, eta esan be oiantxe
egin dabe, efiakelariak eta aitauk.

Labur esan. Efoma'n darabiletan au-
tunak, paxistaren artean, zer asmo da-
ben argi agiri da. Beste efietan gura
dabena egin. Paxismoa goratu ta in-
daptuaz, efiakelatasuna ta azkatasuna
ezertzu.

Ortantx-ari dira Alemanian ta Ita-
lia'ko Gobernuak asmo bardifik eta
jokaera bardifetz alkartutu jardun da-
giela.

SUSMO TXARAK

Paris.—Goering'en ibilerak ez dituen
begi argiz ikusi estaduakordezkar-
ritzetan, Bake billa dabilena ez dau
inok zihistu gura.

Ibilera ofek lazaren bat sortuko
dabe. Efi-arteko egoera lafitu be bai.

ILUN DAGO EUROPA'KO AUZIA

Parl.—Atzetiko araziak dituan mi-
nistruak, gauzak ilun dagozala esan
dau. Alemanian eta Italia'tiko izpafak
nastea sofut dabela, eta origaitik, Eu-
ropa'ko auziaz ezin iritzi argi ta ze-
tzik azaldu.

Atzo Paris'era eldu ziran izpafak
egiztau ala zuzendu arte, ez dau azal-
penik egin al izango.

IZPAR BARI-BARIA

Roma.—Berlin'go Gobernuak ba dau
bere izparringi, "La Tribuna Populo".
Ementxe argitu da, lendik ondo, suma-
ta jakin dogun albiste.

Italiaf eta aleman Gobernuak alka-
futu estu eta bafutik, batera dago-
zala. Europa'ko auzi onetan euren iri-
tzik alde batera lagateko asmorik ez
dabela, gertuten dau.

IARI LARI ESTADUAK

Londres.—Estaden arteko ego-
lafitu ta lafitu egin da. Efoma ta Ber-
lin'go jaurilariak dira ofen erudun.

France ta England'en oafai ta eska-
bideak, lengo erantzun berbera emotea
erabagi dabe ba, paxistok.

Ordezkarien artean zabai da izpaf
au, eta izkuzin eta autu asko erakafi
ditu jokaera ofek. Oraindio ez dabe
argi esan Gobernuak, bafai efiak ez dai-
ontzat aituko jakin dayenean.

ITALIARAK ARREA ONA

GOERING'ET

Berlin.—Italiaf efiaren artean afe-
ra ona izan dau aleman ministruaren
axerajdik, Poz-pezoz artu da izpaf
au, ta esames gorotzuak darabiliz.

Izparringi guztiek txalo-txaloka afu-
tu dabe bafia, eta xeratu agertuten
yakaz, izki edo letra andiak buru-bu-
ruan dituela, agura eta ondo etofik
egiaz.

Hiltzeren motolaren agefaldia atse-
gin ondz artu dabela efi osoak, diñoe
ta efiaren onerako izan be egingo dala
agefaldi ori.

Europa osuaruntz balzen onuratsua
izango, el-la aren lanen ondorena, ita-
lareniztat bere.

Bilbao'ko izparringiak diñuena

Gernika

ABERIANE ZINOPAK.—Beste gudar gaste bat erail dauskue Legutiano'ko guda-oren; Lauzirika eta Zubimendi'ar Kauldi.

Ond'no zortzi egun baño asko geyago ezala beste gudar baten eriotzaren izparrak emon neuzten; Gotsisolo'ar Emeterio'na.

Orañ bere adiskiderik maiteen, biotz-tioenari dei-egin dauko, eta eron daukun. Bata Txara-Txara'ko Jondakari ba-zan, bestea len lendarik izandako eta orain bere lendarik-orde zan.

Murilik onenak, zintzoenak, doroastuz, jaunak; Zeure gurea egin bedi.

Negaraz lagundu geunsañ Gernika'ko ilerira bariku afatsaldian. Lenengo gudar-erres-batza joan, dauko itun bat joan; gero jaunari-gudariak, ondoren il-kutxa eta atetik lau burustuen errotaleak.

Burustunok onexek ziran: Txara-Txara'koa; Euzko-Langillea; Unzeta jaunaren lantegiko eta Enakume Abertzale Batza'koa.

An ikusi genduzan, gañera, Saseta, Aranburu eta Ordorika buruzagiak, Labauria'ar Josba, endore-ordea; Afenda'ar Bonchentur, zingotzi eta Euzko-Langileen idazkaria; Perik'ar Andoni, Batzoki'ko banalaria, eta lagun asko ta asko, guztioek hasian eta guztioek biotz-ikaraz neñat-malkon daryela.

Benetako abetide bat galdu dogu, Goyan bego.

JAKIAK.—Afautsa, koipe eta afoz batzuek izan da gaur. Baita okela be emon daukue! Tira, oñan ha-guz, ezkuaz ziu txar'ko be. Orañ ardan pizkatu bat ha-gemko...

Ori be ba-datofela dirauskue.

GANBELUKERIAK.—Bariku goizaldean (batetik baki z-ordu izango zan) geure kalietan-zeñ gaste-taldetu bat ibili-zan, euren zarata eta garaiji eta abesti-garabalekuz guztioi loa eta atsedera galarazoten.

Eta ori, berorixe, saftxuei jazoten da, aspaldion. Ze-afayo edetan dabela baina, ardorik ez beste edarrik epepago?

Eta efi-zañok, zer egiten dabe? Gudan garozala-ta, edozer egintza azke da-ala?

Alkate jaun: ganbelukeria noiz izango du bere beñat daben zigio?

Gabeok ordutan, zantzo ta garaiji egin gura dabena, doyla basora inor bizi ez-tan lekura!

ERIOZTA.—Barikuñ iñ zan Gaintza'ar Garbise, neskatil abetide zintzo.

Goyan bego eta afoz beñat sendiak, batzue be, aiza Sofia'ar geure benetako tamal-agura.

KONTUZ.—Artekale kalerik belbilak igarotzi galazota dago. Guda auzetik ga-lazota egeon beñat eta orain bere alan izango da.

Tarant-eroaleak aspalditxuan jaramon giti egiten dauke, baina, agindu oferi.

Eta joan zan igandian e'zan ez-bat beñetako bat jazo, Gokkuk nai izan ez-bat; txirringotz bat geratu zan, beñepun, biñidua, ezereztuta.

EDERTO DERITXAT.—"Abati" eta beste idako euzkel-idazle gog-aldetako elizkumari, ederto deritxat neñe ba. Nun-nai izaten dala elizkumari ori, an zeukun izango noize. "Añafene", "Añafena" eta enparau adizkioak.

Begoña

Atzo, laran-batez, Miren demaren eleiz naguzian, utzi tu ziran Perez Martinez'ar Augustin muti gastea, Añes Salvador'ar Garbise neskatila, politarekin.

Ormaiztegui, Añes'ar Andoni gastea, Urbien Imatz'ar Miren neskatila politarekin, eta Giddona Agite'ar Pantzeka Zabier mofoskua. Iurretgi Libano'ar Matilde gaste laran-rekin.

Zorionak utziñ beñi gastiori.

Arrankudiaga

GIPIZKOAKO BASERITARRAK.—Aurtengo San Anton eguna oso gogo-rogar'ia izango dute. Baseritar geyenak biren abere gasteak kofradian arinak zeuzkaten. San Anton egunean biren artu eman kontuak garbitzen zituzten.

Kristautasun aundikoak diran lez, goizean joan entzun, jaunari ekeferak emon ta arai arteko bazkari egiten zuten, onala San Anton eguna ospatzen zuten. Orañ paxi tan mendi geratu di-ra baseritar geyenak; tamalgaria zal-gu su iztuen apian ofu gabeko si-nimen aundiko, baseritarak ikusita.

Euren izerdi irabazitako ganaduak kendu, sendi-tako pake alaitasuna ufundu, gaste'ia guda eraman, ta on-eko txerteriak eraso, dizkote baser-itar nekazariel.

Gipuzkoa'n abere gasteak artian ab-erastuan aundia zegoan, bano egun batetik beñat, sartu dira paxistak ta ofa Gipuzkoa guzian jabe egin dira.

Kendu elkarie guztiak eurenkin ezta-rona il ta auzera. Auxe da paxistan dertona ta katolikotasuna. Biktoria lioi kalterik egin ta katolikoa dirala ta onala atzietu enafatu dituzte zembat nekazari, baseritar.

Efen'orin baserit batean eizerako bi izkita biltu dituzteko il dituzte Za-pirain bi enpi ta onelako zembat txar-keri egirik ilur'iko dituen emendik guzian garavan, bai zoritxafez.

Amalika efi gabe eraso txar onen apian afatatu dute, ta orain ez da go-besta biderik guziko lana, biera erin bier degu, emen gauden guziko Euzka'ri gabe au etsai maltzuren az-pitik azkatzeko ta bera alda aldan la-guntza ekeintzeko jauna efuldu da. Eta ta berak gorda detsala Gipuzkoa'ko ur-erik berak geran lez.

ITURALDE.

Osa.—Ufangoan izki argitxoago eriku, bestela emongo langileak txarto biltzen dira-ta. Jeraf idazten.

Irura

GUZIAK TINKO

Efi gelenak bezela, lenbiziko egune-tikan arkitzen dira guda oñean nere efitat maiteak.

Zufumufu sortu zanetik, gaste gu-ziak beñatirak erne zituztela jelti ta auzeko mutuean dabilta abetizale ta euzkel odolek, seme-zintzo bezela, zu-tik Aberi alde.

Xabñ "zaba" buru zutela, laister ir-ten ziran mendira. Geroziñ, bai Do-nosti, Andre-zafeta, Lokeitio, Zestona ta Bermeo, of dabilz beti tinko, su-tu ta osasuntsu, iruratarak.

Eñan lileke, sendi osok edo anpli-ke, oso-osok irten zirala. "Etxidre-neko" etxe zabala laga ta, beñtako lau-s-me Julien, Nikolax, Maximo ta Leo-nardo, Gernika'ko gudarotze nagusian (Agustino) guztiz dira langile azaitzen diranak.

Amajka ezipain garbitze eta zupatze egiten dute, bertako gudariak, Nikolas sukaldari trebeak mokaru gozok ba-niatu ta!

Ori euzkela edetaki Ori dek bako-rin gori gozua!

Garmendia'ar Xabñ (urteak ugari xamar izan arien) oraindago izan du-te, gaste alai ta kementsu oiek, zu-zenlari edo glari; birez, aita ordeko ere bai.

Bere bi loba, aldra ofetan dabilta beraz, ba'drudu, Xabñ zafak, biga-ten gaste aldia igarotzen ari dala.

Ordeke txertua eman ditekera, la-gun!

Katategi basetxeo zabaleko seme-dan Luxio, ez dek itxua (ez atseñat) Or idek begia ori! Santa Maña'ko gu-da-oñean ere ez itzaken beluñtu. Iru-aldra, averio majluzak, ofek bakari-menderatu ituxen.

Esku "bomba" ta "izkita-zakar" edo "ametralladora" oiek, naitxo itzak-ten guziz lasterka aldentuzeko.

Irura-mendietako uso ta erbiak zeu-katek itxiatu ire auzean jaitzen ba'dira; laister dituk aniaz gora.

"Cuchara" ofen ezeñ jozen duenak berogel ta gmañ metrona balarekin, ezeña lezajokek Santa Lucia'ri, egune-ro Altargure bat.

Ire guda oñeko, lagun Astigarraga'tar ion ere ez dek zordenn, edo baziatu ta ustakoa. Ez afano!

Oñek ere, uruti xamar, jafi arien amar "zentimo, ko txanpona mafaska-tzea dila.

Eizekuek tiro makala!

Ez dira apalak aitatutako oñen af-tean dauken. Olano'ar Generoso, Uñe-tzazu (kaxpandekoa), Todor ta Jo-kin; soñu abesti ta zarata sortzen du-te, ihun bada okeljian.

Ondoreneko ez dira asmo makalak oñen aftean. Modesto-neko "kaxuelek", Arantzabiko bazkari gain gañekoak, "Moxonko" tripekak, gaitan dabilzki-te, "Noiz batuko" ofe gera? Jaunak nai dezala, guz-guzio, ossasuntsu ta lenbilen biltzea.

Ori ala izatea, zuen aftean gerta-nedila.

OTARTXO.

Euzkalduna

Atzo afatsalde, lenengo jokaldian, IV'gn. Ramos eta Arelitok, Onaindia, Egurola ta Legara'ren aurka jokatu zuten.

Irutea gogofa zan, baina bikotea gogofago.

Zortzi tantoz irabzi zuten Ramos eta Arelitok.

Ondoren, Bazkaran eta Gofi'k, Ga-tzaga ta Gurdi'ar aurka.

Amar tantoren alde irabazi zuten Bazkaran eta Gofi'k.

Gaur afatsalderako joan zan igan-deko jokaldia iragarri dute. Teodoro ta Arelito, Onaindia, Egurola ta Legara' ren aurka.

Ramos anafak, Olabafita ta Aran-bur'ar aurka.

"Euzkadi"

"...católicos que ignoran el Evan-gelio" ixenpurutun dau, onek, here lenengo idazle.

"Gozpafa ezagutun eztaben us-kuztalaki" eza, ez, idazliak asma-rikua, Paris'ko jaupari batek egn eña-la ta izparringian irakultakua bano.

Ain zuzen be, izparringi ori, "Euzko-Deya" deritxo. Eta Goizpafila ez-gututen eztaben katolikutzat etsien ebazanak, España'ko Lateri katolikua-ren (?) zainpian beti bizi izan diran espafiarak e-ñan.

Egia, latza be-da be, auxe da izan be: España'ko katolikak bakaldat Laterijaren zainpian egn izan ziran aldian; gotzazak eta Elexaduneko burubak Lateri "katolikak" ixentatun ebazan; txadlak ziaf egiten ziran ibildunetan gudaruburen ezipaen zainpian dome-rudjak eta jaupariak ikusten ziran, goizpafirik etzala ikasten, afokierja ta afokierja bano. Eta orain, aldi aretako katolikuen eredu atzefiratu izan diran aundik-maudikjak eta, euren katolikutasuna

erakusteko, lekura eldu izan diranlan, arek Papi'ko jaupari zafak esango leukiñan lez, Goizpafila ezagutun eztaben uskuztalaki-antzo agertu izan dira. Eta jakifia...

Gudaburu asaldarjakin batera, euzak ekari izan daben matxindua oneri gres-egitiko Paris'ko jaupari izan diran pa-xistakin izketaidjak izan ondoren, Pa-ris'ko jaupariak, itz onek oguzi bia-ra izan dau: "Me ha parecido vivir en-tre católicos que ignoraban el Evan-gelio". Goizpafa etzakiñ uskuztalakiñ aflian bizi izan nazai, begitandu yat.

"Tierra Vasca"

Izparringi onek paxista-ora iguinga-rijari oldartutan dauko. Paxistak u-na, alperkerijaren jasotin antzo ager-tuten dau, Diogenes'en aldian, ikasle asko izan el ebazan alperkerjak. Eta orainbe, be, paxistak gurea bide dala, afoz egifikua jateko alperak laster ugartuko itzakezalakua diño.

Berez, idazlan onetan ikusten dogu-nentz, alperak gixituteko, paxista-ora gu tjak deuseztuten alegindu biaz gara.

Eta guda onetan auzerengo ta zin-tzen ibili biargaranak, langileak ga-ra, janetik bizi garantak.

"El Liberal"

M. C'ek ixenputun dau izparringi onetako lenengo idazle. Eta ixenpu-rtutaz idatzi daua, auxe da: "La sombra de un cadáver".

Hotz edo gorpu izen ori, Garcia Prieto deritxon ta beñolako bakaldat gixot opesutu ta altsauri damotso.

Donibene Loitzun ikusi ei-dau, ta aguratu muskilduta eta hotz an-tzian ikusi be.

Antxiñako efitetlagari edo politiku arek, España'n bakaldat egin izan daban kaitiak gomutara e-ñatuz-zan. Orañ, biaz, bere soñ makura eruan ezind, ikur'ian, España'ri e-ñ izan eutsazan kalte gixtuen zofia biz-kafian eruan ezind dabilanaren antza afu izan dauka.

Beste espafar aberats okitu ta poli-tiku zaf batzuk be, Donibene Loitzun en aurkitzen ei-dra. Romanones kon-dia be, bakaldat zafen aflian aurkit-zen ei-dra, bere Guadalupe matiaz negafak-negaf egiten aurkitube...

"La Gaceta del Norte"

Paxisten aflian soñu izan dan zala-pafa ta alakaf urletu ezibetaz idaz-ten dau onek lenengo zerenda biltzan.

Burgos'etik oferi izan dan emakume batek edo tu ei-dau an jazoten diran jakzun batzuk.

Karlatafak, zedatfak, efenobazifio, tafak, palankistak, paxistak eta abaf, bakotza berleri begiruten asi ei-ñ-ra. Eta bataf gura dabena, bestiak ez ei-dau gura.

Palankistak, uskuftza gauzarik en-tzun be ez ei-daba gura. Eta kara-tafak uskuftza, ezestuterik ez ei dabe laitetuten.

Zedatfak, euren aberastasunak aund-iko ondo gordetako aliginduten ei-dra. Euren ogasun baktetan laga ezkerio, arek gudarik barik pozeg, egungo ei-ñtazake. Palanki ten eretxila, ostera, aberatsa esijak imiteku e-ñra. Eta bataf au gura dabel, ta bestiak beste bat gura dabela, bat-batiaz afu e-ñ-ñik eten bako burukaldietan ibiten ei-dra...

"Euzkadi Roja"

Euzkadi'ko Jauriritzaren ordezkar-jak Valencia'ra aurkitzen dirala diño, Valencia'ko Eñkal-Jauriritzak iker-tuten Juan da auritdu be.

Ikeftaldi on, ondo deritxo. Eta aldi onetan efitari, biaz, ondo bano obeto.

Paxistak zabalgunde aundia egiten ibili ei-dra, be, Euzkadi ta Valencia bata bestiaz afu gura e-ñra dabilzala ta baf, esaten.

Eta paxisten guzuefeko zabalgunde ori guzuefuteko ta abaf. Euzkadi'ko Jauriritzaren ordezkarjak Valencia' ra egin izan daben ikerfaldia bano egokijagorik, ezer ez ei-dago.

Paxistak iradotsez eta abaf, euren guzuefeko zabalgunda egiten, aspektu be ez ei-dra egiten izan.

Euzkadi'ko ordezkarjak Valencia'ra Juan dirala jakin izan dabenlan, bafia, manduak lida geratuko ei-dra...

"El Noticiero Bilbaino"

Izparringi onek egunoroko oturari jarriubaz, Euzkadi'ko gud-ohetako iz-parrak dakafz.

Gañanziko, izparrak ezauskua emon-ten. Eta ezin emon be, gañanziko iz-parrak emoteko gañanziko jazokunak jazo biaz dir-ta.

Lengo egunian onuntz etofi ziran beste aldeko gudariak esan dabenentz, beste gudari asko be laster onuntza igaroko ei-dra.

Eta beñta aldetik onuntz igarote ofelik egun gixtietakug diranekero, ifior etofi barik egun bat igazten da-nian, zeezeren utsa nabaitzen dala-ta arduretan egoten ei-dra.

"Euzko-Langille"

Asteroko au atzo agertu zan. Eta bere orrialdian guda-izparrak ugari dakafz.

Izpafan aflian emongo, paxista kato-likutzat (?) gañanziko aundikua dan izparr bat irakuten dogu: Dol'ar go-tziñak nazfaten guztietakurjak gaxte-ti egiten dabezala.

Eta an be, emen lez, benetako ka-tolikak, komun'istakin batera jagi ei-ñ-ra, Hitler'en burubakokierjak esijak imiten.

Dol'ar gotzain katolikuen irakatsi au, of Burgos'ko eleiz gizonak eta, ikasi biaz lekue.

Asteroko onek, euzkerazko irakurta-yak be be-dakafz: Uztur'eren naskal-djak eta "Eñiko"ren olefjak.

Mañari

ELIZKUN EDERA.—Heren lenengo barikuñ Josu'ar Bilotz gozaren aintzaz elizkudin edera aspazu zan.

Zortziretako mezen neskatil muti-kuen jaunatziñ. Gure jasetan me-za ofetan, lenengo "Añigora bñeta Maria'ri" abestu eben, eta gero goiz-toitatz egin ebezan. Onen urengo txanburu jaunak, Josu-Uñatatz (iz-alditxu samur bat, berak egi oi daben lez, gozaro-gozaro egin eban. Mía, jau-natze auzilan eta ostian be, umekuk abesti gozok edetoi tu polio abestu ebezan.

Elizkudin ori, edera ta "auratsua izan zan. Kristofontz eraspeliki ona, na auxe da izan be. Josu matagafij biotzez matatzi...

URTEKO GORA BERA.—Igarori-ko urlian efitxu onan, jayotzak amari-ru izan ziran; eriotzak amalika ta ez-kontizak bat egin-egite...

Lengo urtetatik ona jayotzak eta eriotzak alde andirik ektabe; ezkon-tzak ostera bai. Onelk urlian bñu urtlian gixtigiño. Bai ba, oneko nekazari bñek, ezkontzia "azkenengo ka-feria" dala esaten darazogo beñi ta. Batzuetan bñz, jentilek oñakoxe esak-na ba "anetxotxo" afu...

AGURTU.—Lengunian agurtu gen-duran emen "Anboto" ta Ugalde'ar Peli "Udala Mendi" euzkel-idazle tre-biak.

Bata astaflian agurtu genduran Arupe'ar Pantzeka ta Kobragu'tar Mikel Anton "Boga boga" gudari-tal-dako gudari adoretuak eta Iturbe'ar Josu, Kanpo'ar Josba Mirena, Azku-naga'tar Jijinen eta Eñenaro'tar Jose-ba Mirena "Kifiriko" gudalarotko gu-dari efitiak be.

URKIOA.—Igande afatsaldian egon ziran Urkioa'ganian I'us-alde gudalaroko gudari onik: Sardut'ar Eñoren, Axuria'tar Kena, Urbe'tar Kena, Agite'tar Joseba, Eñguren'tar Kena, Afekalonde'tar Josba Mirena, Aros'egit'ar Gergori Agite'tar Jose-ba, Izaguir'ar Pantzeka, Urion'tar Koldobika, Bolar'tar Estepan eta Al-tamir'ar Bedita.

Euzko-gudari zintzak Andoni Deun-geñ onetan belunbikoita ziralarik, asabakindak arturiko kristaf-jinsime-na ederto baten agestu eben. Gure gu-darijok alaxoke on-onak, apalak eta... adoretuak dira izan be ta...

Jaunera oñatxe Euzkadi azkato arte!

MANARI.

Oña.—Zure agindua bete dogu. Zu-re gogo ori agertu biazit ezaukzun, ba'dakizu EGUNA'ren ofiak zabaijak dagozala zure idazkintzat-eta.

Kokotxak xaltzan

Bañan gizonak? Oraindik ofian gera? Orañ ikusi dana ikusi ta, "bañan ofen b'otz gabek" ofe dira ba paxistak, diotzu?

Bai, "Ixaka", bai, oren biotz gabek dira oik, edo obeto esateko, biotz badute, txara ofida, abetizale aurka egite afen, zer nai gauda ondo bano obeto dago-la deritxien biotz!

Orañ abek ez dute besteak dantagun lekuan, birkañ eufen amian bano.

Biotz deitzen diot, nai ta griña txaf-gotio, eta pozotiz betetako "bixiga" putz-ina izan.

TXANTXETAKO GUDARIK beaz "Uztufe". Txantxetakoak egia diotzu, bñan gurik? Ez da ameztan erel Zuk diotzu oñetako, jantzi txuknez, pitxo pitxo b'ri kalean ibili bño, beste gatu bat ere egi-ten dute abek, ta da, gudura joan ez, ta "txirringotz" beñen edo juaten badira, on ba-ño kalte geyo egiñ.

Legutiano'ñ egiñ zutenaz oritzen etze-raz! Juat ez ba ziran oñ!

Zar'okot onen ziran gudaketaroko, su-tan oñ abakel!

Zuk diotun eran Gran Via'n ibiltzeko ez d'ira zafak! Ez da ilaren azkanean beren txindia jasotzeko ere.

Oñan bai zirela azkafak, "batalloñes-de choque" omen d'ira... ontan!

Koipe mututu zaigu. Orañ mintzat'en dana, bñra ofe da gero? Ummmm...! Ez nuke leña jafiko, eztafiko zultotz legat kokotxak eta mokaru goxak an gure efi maite, ta Mutriku'k txipiroi goxak jar-teko bñz bñat oraindik. Ez aldi artan bezela! Alkatearentzat ziran txipiroi ja-teko, alajafak! Ori ez det geigo egingo-bano egingo muke bera ez dala.

Bera ez bada, eñen abet'ar afapatutako "atxofa pasa" eziñk dagozasez ofe da egiñ?

Oñe ezagutzen bai det, "nere lagun zar" Koipe.

Fasziatzen trehearak "tira-bira" egin-da orainon onan.

Madrid'eko baliza jo, ta of dabilz iya ituan, treheara ("España") kiliz gora ur-tel.

Au ez du zuzenduko, ez da Koipe'k pa-ñia eratez utze ba du ere!

Oñ pikotara ino-ñkan Peli!!

Kokotxak xaltzan! Zeñek ian azi! Ez degu ala ere, emen orlako mokaru go-xoa jateko itxaropenik galdu! Ez ala-jantzerka!

Bilbao'n gaxiki jaten dala, gosiak gau-dela, Donosti'ko izparringiak safi diote, jañkoka igar' etzan efitik Donosti'ra etofi, ta joik guri onan erakutsi!

Nork eta tomate, tipu eta pipiña ere gordinik jaten duen fasziata "jende" (no-la bait deitu beñ) ofek.

Oñk etzikete—Erandio'ko Joxe—, Axpe aldiñ, itxasoa afapatutako zer legatz (ez Koipe'n antzekak, ...) jaten diran.

Oñk ez bai zekitek, jantzi txikiñ beñi-Ez da aundiera ere askok beintzat!

Legatz kokotxak eta txipiroi goxak ez dizkitel ez jango fasziata talzuna an amaltzen dulan jorden bai kontuak! Jan bearko dizkitel j!kolayio ustak!!

ATARENE

IPA... KUNII

"Itxarkundia," ko muti len umorea

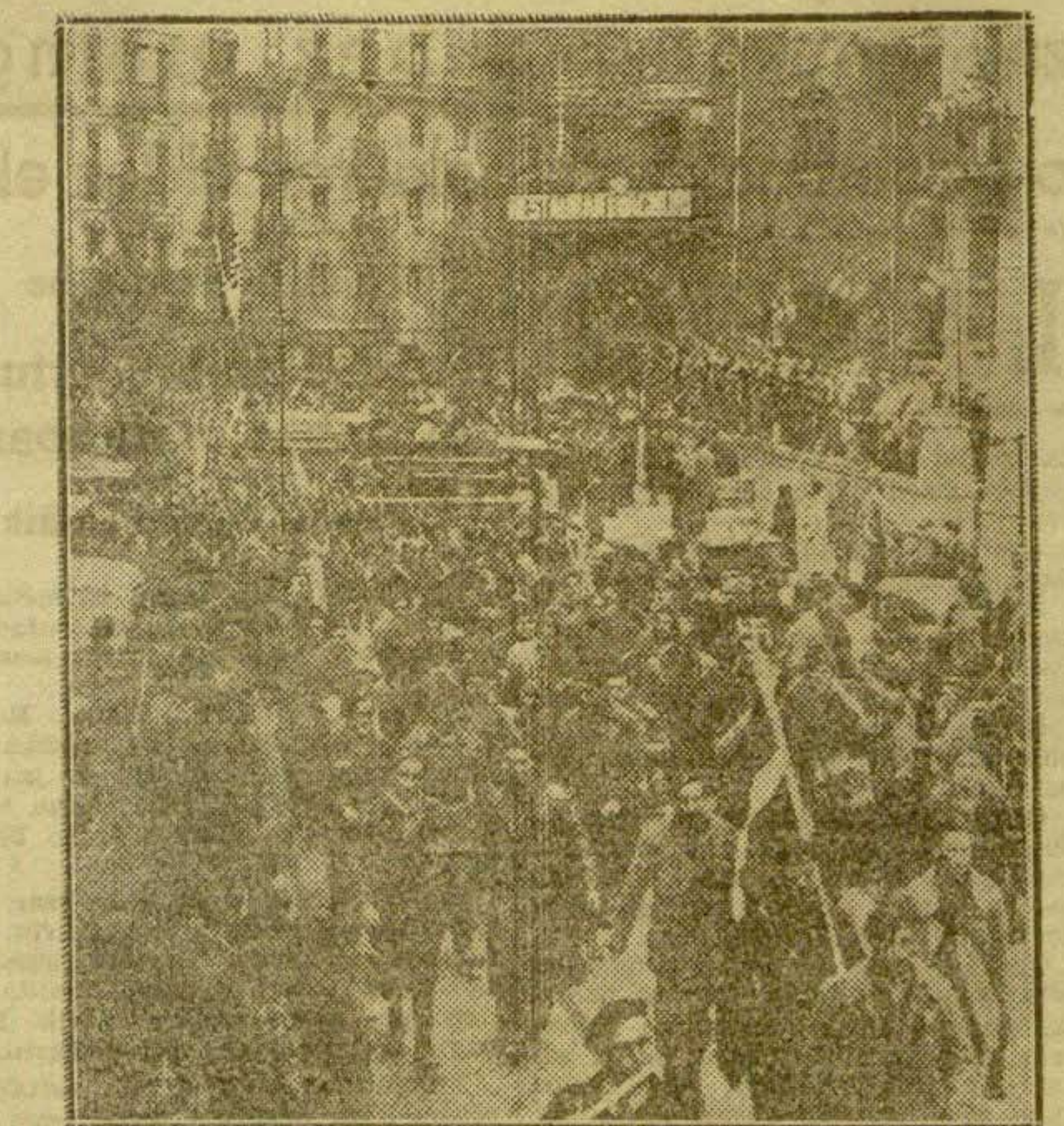
Iñioz entzunak izango zerate. Batez ere, Aprika'ko gaxte zala ta izparringi gu-ziak, "pacos" gora ta "pacos" bera ar-izten ziran. Bai aldiakute zer izaten zi-ran Aprika'ra jiozaten mutientzat "pa-co" oiek? Ner, eñiko mutientzat "Txi-mela-txiki" bat zana, edo txoriztat txon-xonglo bat oi dana, Eta, zintezne, "pa-co" oiek, axaria bezin bizkoafk ziran gor-de-lekuak bilatzeko, iBega non, "pakoa" an!

Gure efi guda'et goñan dagorarik, gu-re eñari auzerapena loa lofin beñ d'ira erakutsi naitz "beltzak" beñi-aurtean di-tugularik, "Itxarkundia" ko mutilen umore-taz zerbiat idatze bururatu zait.

Umoro ald'ak ezhalira...

Idatzi, Idatzi, Eñexa ziok, Pa... kun, pa... kun. Ez aiz egun soñan ixiltzen. Iba-ño zer afatol Ez aiz eñan oi dan afakoa. Sasi atetik edo pago jorden baten atetik jafita, pa... kun, pa... kun. aritzen aiz. iEuzko-gudariok auzier-en gaur'de-otzula gaxte uste al dek? Tokitan ago, pa... kun maltzaf ori.

Rat'onbat prest zgoik beñi iri erantzut-eko. Sudufia gori-gori, txapele-lupit pre-kilo zorafaji bat erakutsen dularik, sa-toari noizpeñka begiratu xamuf'a boteaz, ihudeak auztixa bezin matetiki pusla es-keutan afuta, prest zego beñi bateonbat iri erantzuteko, pa... kun maltzaf ori, Pa-teonbat onen poza iñi srazten aukeruan. Ixiliñan baten ondoren, i orden, len da guzik bño arago i pa... kun, i pa... kun! i...vantiak! Eta bat batean, ezten zof.

Oixandiano'ko gudariak afo da zoz bilbotafen txaloak artzen.

Guda onen galdu-irabaziaren ondorengoak

Oñe-lano moltsok—odol—ekaltza iñu-ri—, ilun, itun, beltz, laru ezinda ortizan datusgu. Gofotxa, aundia'leria, griña gaxteok giza-biotzi gogorkio erantzita. Gotokeak bekoak estali ta eskutatu nai li-tuzke; aundikotak, txiki ta argal diranak azpiratu, xestu, biñidun; aberat-dimundun afozkoak, bargin apalak jopu ta menpeko biñitu. Indaf zakafa baidute gitalge, nor-bereñ griña zitakel. Elburu, "Ni, lendabizi, dasate, eta ufengo ta ondoren ere, ni."

Norker! afopitza, biotzian; lerdica ta iz lizun, azalak, epanitaz; eginza me-lar, ezerezak, gizar'ean! Ludi zabaleko lafeti edo azioak beñi, atzaki-maltzik, nor gaxteko, zuek bano zuek lenago alkaf zapalduko...

Urteak joan, urteak etofi, oñe-lano moltsok darakusguten odol-ixurtze naiari-urteak urte, badatoriko zoritxafez bere ga-ran; iAseko dira bai, ase, odol-gofi be-roz gure uri txukun, zuegiz tantaidin baso eta mendu galur epiñenak! Ez ba-ño, ez da aseko Ama Abeti'ar arierio an-kefak egiñ duten odol ase-eziñ!

Aprika aldiñ jelti ei-dra afoteko España'ko militar eta paxista basatiak. Uztal erdi-inguruko goiz batean zñoskuen-Cadiz, Sevilla, Burgos, Gaxteiz araraba eta bñe uri mugsi batzek ere, militar, paxista eta zazpi mila erakko eñe-ge-za...

leen zigor eta menpean zendea entzun gendun afateruntz, Entzunak entzun, beñi belbulgariak ziranex, guda-zantotzat, dar-daraz, bñia tinko, aru zitan euzko efi langile zintzoak albiste maadarikgaf oiek. Guda, guda-izta, aotik-ara edonun zebl-len. Guda, afazoidun oso garbiak iñkdu naia aiz da; eñki eta ogi eske diranak lepotik to-naia; langile leñalaren eskubi-de bidezoak ezagutu nai-za; euzketaz mintza ze euskera utsean oñozten dutanak ostikopetu eta erail-beaz gaxteko... bere baitan zion euzko efi b'argiñak, nolako ondoreño izugafak gudatik z-otzofizion zekianez. Eta gudari guda; indaf zakafari, indaf zakafa dagozkieñez, jelti zan, jelti, iring ta sendo gure gaxte bialtsua agintaren izi batera, era berañ, gur za-paltzalek zapaltzekotan, ikuntz, gogai, oñozmen eta guzik gure izatea luptean beñ-betiko eskutatu nai. iA'gutenak, Euz-ladi lur-aldeik, beintzat, beñ-betiko es-kutatu ta ezereztutzekotan.

Gudariak aitatuta, gaxte oiek nortzuk diran esandago. Gudariak ubai, ez bano guda-zala ta burukalari etatsuk. Zañteñ irakelirik bor-bor iges egin beñan zebiltzen odol-deñari erantunaz, guraso, anai-afaba eta maiteñoa aldi obegorako utzita, geago eman eziñik, beñ biza, eu-ren izatza, ematerraño jelti diran euzko sendi osasun-erretariko kumu gaxte, gor-din, tinkoak. iYainkua agui eta onelako aldeñal ditugularik kldoko, ezin ihun dik ihoren beldu izan dazakegule!

Anai-arteko buruka ondagafi au ga'ra-ko begiñue letorzikuleñak, ez izateko oñek bat diran afen, izi guxitain ius, euzko irakulif, zer ixtaro gexezakegun uskuftza, auzerapen eta giza-bidea eñpñe-tan utzietarik, indaf, Yainko'at, gla-zaren jonutza (esclavitud, ikeritza eta maltzakeria, adibide-zat daz-bizketen-ganduz).

Zorlotu ziran sendiak, erdibitak, ez-eretzuta...

Seme-alabak, umetuzar...

Senar edo -marte, a' gu...

Ezkon-gaiak maiteñoa... zeruan.

Langil'at; ogibida ta lantzeri tajuzko-rik ihun ez, bai bñia zigor, asafe, eñeta eta argepi txar...

Admena, gogamen ta mintzoa, ihoren menpe...

Edonun, negar-samiñak, zukurutz eta zofiak...

Gose ez-beñta, menpetasun osoa; nun nai...

Oñ, bñia, euzko-ansiak, ei, guda ma-darlagafi; au irabiziko begiñue, irab-zi—irabiziko dogun lez—zer-nolakeñ li-ran-egit purreginduko gñur'kerak. iEga iñozat-ke gure gogo ta almen guzik al-m-bat irietan zaf egifik, ame urdiñ, go-zo zoroñtzen bñz...

Gure Euzka'd'aren az-tasuna...

Langile eskubiden ezagura bidezko...

Egizko kristautasuna, egizko euzkotar-naz batera...

Gure eñ, mintzo ta oitura zaar garbiak, geon artian...

Anaitasun maitea, alde guztietan...

Ordian bai, oraindago bñu zñontsu-ago gñakelarik, Arana-Gofi'tar Sabñ, Irakaslearekin esango gendukeala—ta oso laister eñ beñan gera— "Gu Euzka'd' rentzat eta Euzkadi Yainko'rentzat!"

LAUDATZ

len zigor eta menpean zendea entzun gendun afateruntz, Entzunak entzun, beñi belbulgariak ziranex, guda-zantotzat, dar-daraz, bñia tinko, aru zitan euzko efi langile zintzoak albiste maadarikgaf oiek. Guda, guda-izta, aotik-ara edonun zebl-len. Guda, afazoidun oso garbiak iñkdu naia aiz da; eñki eta ogi eske diranak lepotik to-naia; langile leñalaren eskubi-de bidezoak ezagutu nai-za; euzketaz mintza ze euskera utsean oñozten dutanak ostikopetu eta erail-beaz gaxteko... bere baitan zion euzko efi b'argiñak, nolako ondoreño izugafak gudatik z-otzofizion zekianez. Eta gudari guda; indaf zakafari, indaf zakafa dagozkieñez, jelti zan, jelti, iring ta sendo gure gaxte bialtsua agintaren izi batera, era berañ, gur za-paltzalek zapaltzekotan, ikuntz, gogai, oñozmen eta guzik gure izatea luptean beñ-betiko eskutatu nai. iA'gutenak, Euz-ladi lur-aldeik, beintzat, beñ-betiko es-kutatu ta ezereztutzekotan.

Gudariak aitatuta, gaxte oiek nortzuk diran esandago. Gudariak ubai, ez bano guda-zala ta burukalari etatsuk. Zañteñ irakelirik bor-bor iges egin beñan zebiltzen odol-deñari erantunaz, guraso, anai-afaba eta maiteñoa aldi obegorako utzita, geago eman eziñik, beñ biza, eu-ren izatza, ematerraño jelti diran euzko sendi osasun-erretariko kumu gaxte, gor-din, tinkoak. iYainkua agui eta onelako aldeñal ditugularik kldoko, ezin ihun dik ihoren beldu izan dazakegule!

Anai-arteko buruka ondagafi au ga'ra-ko begiñue letorzikuleñak, ez izateko oñek bat diran afen, izi guxitain ius, euzko irakulif, zer ixtaro gexezakegun uskuftza, auzerapen eta giza-bidea eñpñe-tan utzietarik, indaf, Yainko'at, gla-zaren jonutza (esclavitud, ikeritza eta maltzakeria, adibide-zat daz-bizketen-ganduz).

Zorlotu ziran sendiak, erdibitak, ez-eretzuta...

Seme-alabak, umetuzar...

Senar edo -marte, a' gu...

Ezkon-gaiak maiteñoa... zeruan.

Langil'at; ogibida ta lantzeri tajuzko-rik ihun ez, bai bñia zigor, asafe, eñeta eta argepi txar...

Admena, gogamen ta mintzoa, ihoren menpe...

Edonun, negar-samiñak, zukurutz eta zofiak...

Gose ez-beñta, menpetasun osoa; nun nai...

Oñ, bñia, euzko-ansiak, ei, guda ma-darlagafi; au irabiziko begiñue, irab-zi—irabiziko dogun lez—zer-nolakeñ li-ran-egit purreginduko gñur'kerak. iEga iñozat-ke gure gogo ta almen guzik al-m-bat irietan zaf egifik, ame urdiñ, go-zo zoroñtzen bñz...

Gure Euzka'd'aren az-tasuna...

Langile eskubiden ezagura bidezko...

Egizko kristautasuna, egizko euzkotar-naz batera...

Gure eñ, mintzo ta oitura zaar garbiak, geon artian...

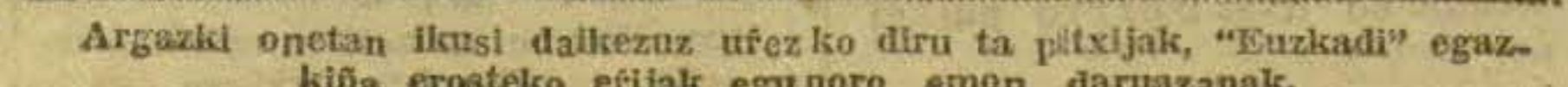
Anaitasun maitea, alde guztietan...

Ordian bai, oraindago bñu zñontsu-ago gñakelarik, Arana-Gofi'tar Sabñ, Irakaslearekin esango gendukeala—ta oso laister eñ beñan gera— "Gu Euzka'd' rentzat eta Euzkadi Yainko'rentzat!"

LAUDATZ

Bilbao'n bonbak jaurti ei
 ebezan atzo paxisten
 gazkiñak
 Paris.—Napoles'eko iratijak (radioak)
 atzo emon ebezan izpafetan auxe safu
 eban:
 Paxisten egazkiñak Malaga, Murcia, Al-
 bacete, Valencia, Tarragona, Girona, Bar-
 celona, Huesca, Bilbao eta Santander
 eta. Berba gauri jaurti eban.

Bilbao'n bonbak jaurti ei
 ebezan atzo paxisten
 gazkiñak
 Paris.—Napoles'eko iratijak (radioak)
 atzo emon ebezan izpafetan auxe safu
 eban:
 Paxisten egazkiñak Malaga, Murcia, Al-
 bacete, Valencia, Tarragona, Girona, Bar-
 celona, Huesca, Bilbao eta Santander
 eta. Berba gauri jaurti eban.

Uhidea-Otxandiado guda oñetan, mendi gallur-gain batzuetara jo ta ke jardun dabe guretararak

Atzoko eguna euzko zaingoetan

Orain emongo dan patata gustia ereiteko ixango da. Besterik egiten dabenak zigortuak ixango dira.

Gexotegietarako lau milla esne-batu ontzi eldu dira.

Osakintzako ikastarua egin dabezanentzat agiriak.-Ixun geyago.

Lendakaritza

Izpar gultxo

Agire'tar Joseba Andoni jaun euzko-jaurleri Nagusiaren idazkariak izpafkariontzat befi gutxi batu zituena esan zigun, bere bakargora joan ginanot.

Bakargoetako buruakin izketan eman du Lendakari jaunak goiz guztia. Gainera, ostontzeko arazoak aztertzeari ere lotuta egon da.

Irurogeitabi egun guda-ostean eman ondoren, atzo, Otxandiano guda-saila etorri zanean, Lendakari jaunak lelotik guda-sailari zegokion jaurleri jaun agurgafia. Leioan, Aldezketa-Zaingoko idazkari nagusi, Etejoia jaunak, ta idazkari berezi Basalduat' Kepa jaunak zituana lagun.

Ikerzale batzuk ere izan zituan. Euzkadi'ko guda-oinetako izpafik ez zuen esanaz amaitu zuen izkeltadila.

Nekazaritza

Patata-ereintza-atze

Kristau txar askok, nekazaritzan zer-ikusirik ez duten eta nekazaritzak gizarteari dakazkion onaren ardurarik ez duten askok, "goizeko" patata erein duten lekuek atera ta jaterako atxeratu dutela entzun degu Zaingo onetan.

Orain, ostera, "beranduko" patata-azia banatu bear deguean, Zaingo onek azitarako emango dan patata guztia ereintzeko bakarrik izango dala, adierazi nai du. Ori egiten ez du tenak ondoren latsak izango dituzte na kontuan euki bezela bai nekazari ta ostontzekoak.

Oñetan zaundu bear degu nekazaritza, gerora gizarteari on aundiak ekariko dizkio-ta. Ezer txarrik gertatu ere, nekazaritza degu Euzkadi'n bear dan bestez goseari eutsiko diona.

Etxean lortu genezakeen jalekotan, ez auzagun, beraz, atzetik urez ordainduta ekartzeko beafera iritxi. Ure eragiltzeari baino gizarteari dakarkion onari geiago gogozkio.

Egun latsotan kontu egin begie nekazariak alaitutakoari ta aza-ale bat bera ere alpefik galdu gabe, eucin dezatela aza guztia. Aza ontako tonelkada bat, zortzi bederatzi tonelkada jateko izanen degu geroago.

Gizartearen onari begiratuaz, Zaingo onek patata-azia banatzean, luf-mota, ongafi ta ostontzeko beatekiko oar batzuk emango dizkie nekazariari.

Gure nala aufera eramabeko, aza ereintzeko aroan zaintzale ta ikusle batzuk jafiko ditugu bear diran tokietan.

Aginduok austen dituanak zigor gogofa izango da. Ba-litzake, agindu-auste orj nolokoa izan dan aztertuta, lufak kentzea ere. Efi ta Erkalaren etsai epaituko degu agihera.

Iazkari nagusia.

Ikeraldik

Beste batzuen artean, ikeraldik onetxe izan ziran:

Gamiz, Landio, Lemona, Zita Aretza ta Afietako Udalak; Plenzia'ko Artekzaritza Arretziñak; Murga jaunak; Martinez'daf Georgi jaunak; Valle'taf Efamon jaunak; E. ki-Etxea; Kasilo'taf Zestini; Panadara Harino; Yure'ko zinegotzi ta Bizka'ko Altos Hornos.

Sorospide zaingoa

Lez, gainera

Lengoaz gurea, emakuntza befiak egin dituztela esan ziguten idazkaritzan. Arpidea gizontzen dijoala,

Zuzentza ta Gogo-lantze zaingoa

Osagile-agiriak

Osagile-ikastaroak burutu ta paxisten esku dauden ikastoletan ikasi ta dutela-ta osagile-agiriak ez dutenai zigun Zaingo ontako Arduradunak.

Etxe-jabe-batzak

Zuzentza ta Gogo-Lantze-Zaingoko Arduradunak edatutakoa da onako agiri hau:

1936'gnko, lotazila'ko 11'gnko. iturbenak agintzen duanez auxe: ezartzen del:

Lenengo. Euzkadi'ko Etxe-jabe-batzak kontuak erabakitzeko Batzorde bat eratzen da.

Bigafen. Batzordekide, Karezga ta Andueza'tar Jon Andoni, lendakari; Belar Jauregibet'ar Pantzeka, zenbakari-epaile, idazkari; izango dira; Euzkadi'ko "Etxe-jabe-batz" izaneko beste lau epaile eta Bilbo'ko idazkarj jaunak, Batzordekide-ordeko izango dira. Batzordekide-ordekoak galde eraztutakoa bakafik sartuko dira.

Erri-lanak zaingoa

Amabosteko txunak

Libeltzaren lenengo amabostean ezarritako ixunen befi eman zigun Orueta jaunak.

100 laurlekokoak, iru; 150'ko, bat, 200'ko, bi; 150'ko, bat; 500'ko, sei; 1.000'ko, zortzi; 1.500'ko, bat; 2.000'ko, bi; 3.000'ko, bat, eta 5.000, iru.

Dauetara jasotakoak, 36.000 laurleko.

Ixunok—Jafaitu zuan Orueta jaunak—gaur-eguneko naspila dala-ta buru-gabekez jardun dutelako ezarritakoak dira. Erkalaren aurkako jardunagaitik ta...

Ikeraldik beste baterako

Zaintzoko zuzendari ordeak eman-dako oñta:

"Erantutuko astirik ez deguinko, ez degu inondik ere ikeraldirik artuko, Zuzentza ta Zuzentza-ordeko Zuzendaritza ontan. Ez ikeraldirik ez ez gastigu berezirik! Ez eta uru tizkitzez egindako galderei ere; datofen astez ez diogu iborixori erantzungo.

Gintza zaingoa

Izketaldia

Asturias'ko mintetako zuzendari Nagusiarekin, bi lufaldesi dagokion arago bat esku-artean ekari zuala-ta, luzaroko izketaldia euki zuela esan zigun Aznar jaunak.

Langintza zaingoa

Asmo befiak

Yoyos jaunak agutiz-ara bere bakargora joan gihanean, lanarekiko asmo batzuk artitzeari lotuta zegoala esan zigun. Iker-zale asko izan zituila gura.

Atzoko ikeralditak

Atzoko iker-aldietatik oargarrienak onetxe izan dira:

S. T. V.'ko artezkari bat, "Langileak-saritzeko" landolarekiko arazoaz.

Erandio'ko Babio lantegietako langileak, Iribafen eta Babio lagun zituztela, lantegia "Erandio" izenaz maiztertzen artuko zuten arduratuaz.

Guruziak'taf Kasilda jaunak

Erandio'ko Itxas-Batza'ko aurkezle bat.

Osasun-zaingoa

Alfredo Espinosa jaunak, Santander'etik hialduta 4.000 "esne-batu" (leche condensada) ontzi artu dituala esan zigun. Bere menpe dauden osasun-etxe guztietara zabalduko zituala—Jafaitu zuan—. Oraingo onekin eta len emandako beste 3.000'kin, nasai egon gelinkez.

"Habana" itxas-ontziko osagile buru, itxas-ontzian eritegia eratzen dutenean alegin, San Sebastian, osa gilea jafiko zuala guztien buru, esan zigun gainera Espinosa jaunak.

Itxas-ontan eratuko dan eritegia edefa ere edefa izango da. Befikuntza guziak sartuko ditugu.

Agate Deuna'ko Osasun-etxean re bear aundiak dirala-ta, beafok ornitzeko asmo-asmatzen dabilela—gaineratu zigun.

Deste garrantzi gutxiagoko zerbitzuek esan ondoren, izpafez agurtu gihuzen Espinosa jaunak.

Valencia'n

Ikaragarritzko sua

Valencia.—Atzo goxian ikaragarritzko su bat agertu zan tren-geltoki batan.

Lenengotatik asko zabaldu zan eta amatatzaleak lan egin biaz ixan eben Milak peseten kaltia egon da.

ALEMANI'N ZARATAKA

Berlin.—Geroago bixiagi nabaita ten da efiaren baruan Hitler'entzako gogotua.

Harvai'ko trenetan onelakoxe idazkunak agertu dira. "Hitler Alemaniaren zorizkafa da". "Bera nazitaf daturua" eta abaf.

Ori dala-ta Hitler neufi gogofek artu dauz.

Azal eta labur

Gernika'tik Zornotza'ra bultzian nola lau ordu tardatu litezkeen asmatzea ez da gauz efaza. Ez ordea buru auste lafegorik erabili alpefik; galdetu, itandu, Loiola saildi edo bataloiokori eta beriala aterako saiztuzte eskutapen oñetik.

Itxakundia, Sacta, Itxasalde, Loiola eta Amayur, ur-ufeko saildi anaiak diran ezin ukatu. Bizkaitaf eta gipuzkoaf gudariz yosirik daude guda-sail kementuak.

Gudari azkafak dira benetan, kiroltzalek ugar e batdaksuguz ordea. Afijazotzaleak, kofikariak, aizkolari eta pelotariak, Onetariak bat Atano txapeladunari jokatzeke be gertu cago—"Etxezuri" basetxeko morozkua da jafotan—kondizio bat betateko edo antiajauk txapeladunak ipintzekotan.

Nik neuk ez nuke txakuf txiki bat Atano'n alde egingo; ardardegietan erabiltzen dira baso lodie eperdiaren aldean, leiaf edo kristal sedoagoko betatekoak dira mutil ari ofenak...

Legutiano'ko alde onetan amaikatxu soldadu etofi yakuz patxisten ijezi.

Azkenengo baten lafiak izugafiak izan ziran bmetan.

Gabaz eta neke ta estualdik ugari igaro ondoren ure-tatu zan gure parapeotetara amasa eskuakin lafi, bealdeko bat—S-villa'koa—txiki zamafa bera.

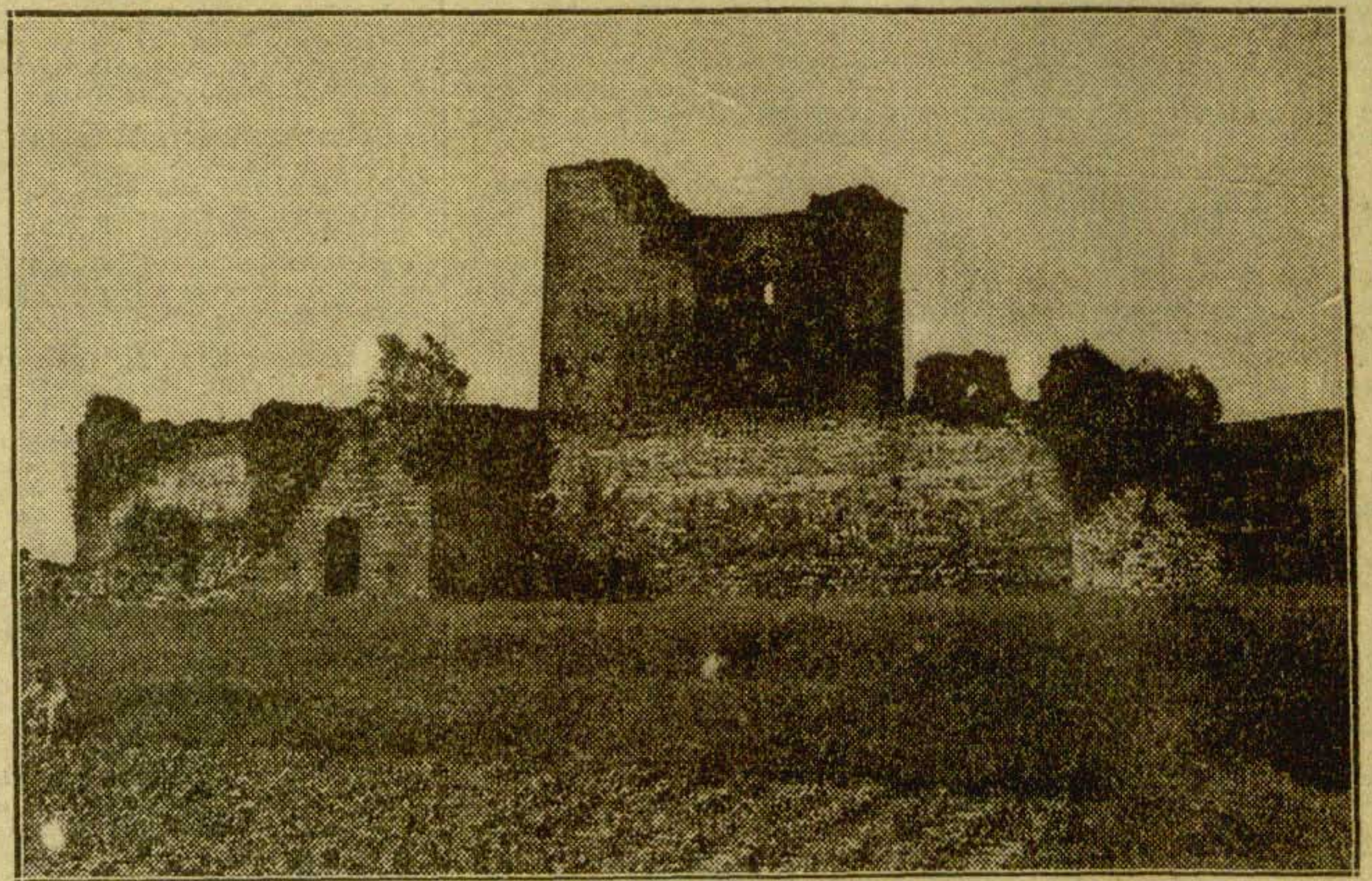
Baskal orduan etxera saitzen zan baño paxa ei, tofen gure seblitanafau ikusirik arkitu gihuzda.

Bat-batien gofosti-makila zuzena baño arago gelditu zan zentinel bien izketa-entzako: "¡Mare de Dei, zi zeran moros! ¡Virgen Santisima, estoy perdid...!"

Ordu luze biaz egon zan gixajo ura zer egin etzekiala zugatz ondoan...

Azenik, i'viva Euzkadi! deituz besoak zabalik, otzak dardardaz saifu zan gure mutilen gana.

Otxandiano'ko guda-oinan gaude. Ori da izilik, gudariak lotan arkitzen dira,

Muñatofe deritxon gaztelubaren orma-zafak dozuz onelk. Enkarsasiñoko Muskez'en aurkitzen da.

AZKENENGO IZPARRAK

Aleman itxaspekuak Azores aldera.—"Kiel" kanala sarratu.—Belgikarrak Itali'gaz asarre.

ALEMANIAR SUMARINUAK

KIEL'ERA

Londres.—Alemaniak itxaspeko edo sumariñoak Kiel'eruntz urten dira. "U-26" eta "U-35" dute izen eta Azores'ekoa artu dute.

Itxaspeko edo sumariñoak "ur-aundiko" deituzten diete. Seireun (600) tonelkada-inguru eraman lezateke Sei torpedo dituzte lagun eta ez zergaitik lafitu.

ALEMANIAK LUZA TA LUZA

Berlin.—Agintaritzako izpafak diotenez, Ingleteraf'ain estu ta lafi, gogozko gudariak buruzko auziari len bailen bialtzeko eskatu dion erantzuna, datofen astera arte luzatu du Alemaniak. Goering Efomaf'ik etofi arte ez ei du emango. Italiaren erantzuna jakin nai nonbait.

KIEL ITXITA

Berlin.—Kanto-latefietako guda-ontzientzat, itxita dago Kiel'eko kanala. Andik igaro nai duanak berrizko baimena bear du. Versailles'ko Itunbanean, Latefi guztientzat, agintza bide, irikita gelditu zan.

TERADELAS'EN AGINIAR ON-TZAT ARTU DITUZTE

Barcelona.—Sbert'af Mirena Audon Generalitat'eko Zuzentza-Arduradunak, Tefadelas'ek jaurlekearen eraman dituan agiri gelaenak ontzi artu dituala jaurguak, esan du.

Txindi-gora-bera al zuanez atontzekotan, al ziran laguntza-bide guztiak eman zitoten. Datofen asteleneri dagokion zenbakian, Kataluna'ko Agintaritzako egunerokoan agertuko dira agiriak.

ARERIOAK IRUREUN ILDAKO TA BI MILA INGURU ZAURITUTAKO IZAN DITU

Gibraltar.—Estepona artu nafaz terioak, egin zuan saferan, asko ere asko galdu ditu; Alemaniak gelaenak. Uzte danez, irureun ildako ta bi mila inguru zauritutako izan ditu.

PAXISTEN JO-ALDIAR

Malaga.—Zigor' ta zigofa baino ez badute nabaitu ere paxistok, orafundik ere bai liorez eta bai itxasoz gogof ekiteko gogoz dira. Estepona inguruan ala dagite. Erkalafak, bai na astinaldi edefa eman diete. Egaz kinaf ere etengabean jardun dute.

AIPAGARIK EZ

Madrid.—Gaur ere ez da guda-oinetako izkeltadila.

GUDA - ARGAZKIAK

RABA'KO efi koxkor bat. Gau iluna. Guduketa gogofa. Era guztietako izkiltuak erabili dituzta Aberriaren etsaiek.

Euzko guda-oñetan

Elofi.—Bare diran Elofi'ko izgurak. Auferoko egunetako sultuna ordea, artilleriak ez du txintik eritara.

Uhidea-Otxandiano'ko guda-oinear, mendi-bizkaf gain batsufetara jo ta ke jardun dute guretarak.

Gorbea aspira geienbat. Artilleriek ere Legutiano'z zalaparta ederik ateratu du.

Aufaldetan, eguneroko "paco"-otsa entzuten zan.

Ostontzeko guda-oinetan ez da ezer aipagariren beirik.

Eurak agertu dabe

"Roma fascistak" diñona

Paris.—"Roma fascistak" idazlan batan auxe dio: Bafegafieriak amaitu ziran. Paxismoak gogof daga ta berea izango da garapena. Guk gure gudateko guda oin gogofean bezelatsu dagigu ginda Espana'n. Eta gure gudatea... orain amasazi urte asl zan.

Afetzaz utzi ditu Europa'ko efiaketa-bazkunak altaturiko izpafak. Ora oragi ta garbi Italia'ren gudatean nastatzea.

¿Eta "ez sartzea" gero beti lelo?

ñetan ezer aipagaririk jaso. Bakaf-bakafik, areriuaz goiz-aldean gogof asl dala, bainu, Erkalafak bereala ko batez baretu dutela.

LEZINENA'N ZUNBADAKA

Barcelona.—Gabeke bederatziertan, Aldele bazbatzeko jaurguak Generalitat'eko lendakariari gudaizpaf berezi onetxe eman zizkion. Ego-aldelek: Lezinena'ko bide-ixaholean asaldariakin zunbada luzeakua euki dute Erkal-aldekoak. Arerion: lerlik artuta euki zituzten lufaldeak befiako artu zitoten.

KIEL KANALA SARATU

Londres.—Uri ontan ez da orala zlatz jakin Kiel kanala itxi dutena. Izpafa egizatzen ba'da ere, ez da inor afituko Versailles'ko Itunbanean aspikeriz ibili zan Alemani-ta, esan du "Reuter" izpaf-zabaltzaileak.

BELGIKA'RAK ITALI'GAZ ASARRE

Bruselas.—Oraintsu egin batzuk, Degrelle belgikaf rexistaren buruari Italia'k gaurko Belgika'ko Gobernuaren aurka irati-bidez jardutzeke baimena eman ziola-ta, asafe egin du Belgika'k Italia'ri.

Gaurdainokan itxik dago Etornata Belgika, datofen astez Italia'ri egundokoak jaulkitzekotan la.

Ondorenenan gafatza kontuan eukitzeko esango omen dio.

¿Gargitzeko?)